

Mjällådalen: vacker, spännande, fångslande!

Text: Monica Svensson, Svamping.

Publicerad i Sporaden nr 3. 2010

Redigering: Sofia Lundell

Det är över ett år sedan som jag skrev om resan till Timrå och Mjällådalen för Forskningsresan i Naturvårdens Utmarker. Nu har jag varit där igen! Sofia Lundell är en kvinna som jag har lärt känna på dessa forskningsresor. Hon är en hängiven naturmänniska och naturligtvis aktiv i Naturskyddsföreningen. Jag mötte henne uppe i Borgsjö i höst och fick en inbjudan att komma upp och hjälpa till med inventeringarna i Mjällådalen. Jag kunde inte tacka nej! Det blev Elisabeth Nilsson – också hon engagerad i Naturskyddsföreningen och Mjällådalen – och jag som gjorde ett par dagars utflykter. Det är svårt att sammanfatta alla naturupplevelser från de här två dagarna, delvis beroende på att just de här speciella typerna av natur är så främmande för mig.

Den här gången fick jag uppleva så mycket större variation än den gången på Forskningsresan. Mitt andra besök räcker inte heller till. Jag måste bara få komma dit igen. En av dagarna vandrade vi på Mjällåns östra sida mellan Jällviksbron och Petter Norbergsbron. Så många spännande områden vi fick uppleva. Det började med att Elisabeth pekade på ett område där hon tidigare hade hittat lövviolspindling, *Cortinarius violaceus ssp. violaceus*. Det tog en liten stund, men sedan upptäckte jag den första. Innan vi gick därifrån hade jag nog fått med mig ett tiotal. Det blir bra till vinterns svampfärgningar.

Elisabeth tyckte nog att jag var alldeles för långsam, men hon har varit där förr. Jag såg så mycket annat intressant som jag var tvungen att undersöka. Medan Elisabeth försökte få mig att skynda på så att vi skulle komma till de mer intressanta områdena, så gjorde jag en avstickare ner till åkanten. Det lönade sig. På en gammal allåga hittade vi en gelésvamp som jag aldrig tidigare sett. Fruktkropparna var rosa och formade som koner. Det var inga skålar, utan de var ”helgjutna”, helt platta upp till, cirka två cm i diameter, avsmalnande nedåt till att bli betydligt smalare vid basen. Vad kan det vara? Någon som vet?



T.h. några små röksvampar har blivit bofasta på en gammal ticka. T.v. kandelabersvamp *Clavicornia pyxidata* (NT) på asplåga. Foton: Monica Svensson.



T.v. en så kallad getrygg. Inget att rekommendera en som är höjdrädd att promenera på. T.h. omväxlande är inte ett ord som är tillräckligt starkt för att beskriva scenerierna längs Mjällån.

Foton: Monica Svensson



T.v. på en gammal allåga hittade vi en gelésvamp som jag aldrig tidigare sett. Vad kan det vara? Någon som vet? T.h. ytterligare en okänd svamp. Foton: Monica Svensson

Efter en rask vandring rakt norrut ändrade skogen karaktär och jag tyckte det var underligt att det låg så många stammar från höjderna rakt ner mot ån. Men så såg jag förklaringen. Träden hade karakteristiska märken av bävertänder! Tänk om jag en gång kunde få se bäver. Det kanske blir nästa gång?



När Mjällån har brutit sig en annan fåra, blir den gamla "vägen" igenväxt. Här lät man djuren beta förr i tiden. Foto: Monica Svensson.

Nå, här fanns också spännande svampar att titta på, bland annat lågor med kandelabersvamp, *Clavicornia pyxidata* (NT). Här började jag hitta blodspindling *Cortinarius sanguineus* också. Det skulle visa sig att de här dagarna gav mig en riklig blodspindlingskörd med benägen plockarhjälp av Elisabeth. Upp för åkanterna och ner igen, så kämpade vi på och hann se liten hjulbrosking *Marasmius wettsteinii*, orangelysande dallergröppa *Merulius tremellosus*, grönskål *Chlorociboria aeruginascens*, signalarten grantaggsvamp *Bankera violascens* (NT), signalarten rävticka *Inonotus rheades*, och den mindre allmänna gytttrad taggsvamp *Creolophus cirrhatus* samt så mycket annat. Extra roligt var det att vi, precis innan vi kom fram till bilen, hittade puckelbläcksvamp, *Coprinus acuminatus*, på stigen upp från Petter Norbergsbron.

Det finns så mycket mer att berätta från de här dagarna, som när vi till exempel plötsligt hittade ett kalkrikt område, där det växte en blåaktig spindling som jag aldrig tidigare sett. Då hade vi klättrat ganska högt och var i kanten av stora bergblock. Kalkrika områden är tydligen inte så vanliga runt Mjällån. Mitt senaste besök var alltså bara som att skumma av ytan igen. Området är så stort, så omfattande och så otroligt spännande. Som sagt – jag måste dit igen!

Monicas svampfynd i Mjällådalen

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlista	Signalvärde	Ekologisk katalog
Barrklubbsvamp	<i>Clavariadelphus ligula</i>			
Besk vaxskivling	<i>Hygrophorus erubescens</i>			
Biskopsmössa	<i>Gyromitra infula</i>			
Blek taggsvamp	<i>Hydnum repandum</i>			
Blodhätta	<i>Mycena haematopus</i>			
Blodriskä	<i>Lactarius deterrimus</i>			
Blodspindling	<i>Cortinarius sanguineus</i>			
Blå taggsvamp	<i>Hydnellum caeruleum</i>	NT	S3	Mindre allmän, indikatorart
Blågrön kragaskivling	<i>Stropharia cyanea</i>			
Blåmusseron	<i>Lepista nuda</i>			
Blåticka	<i>Postia caesia</i>			
Blödsjinn	<i>Stereum sanguinolentum</i>			
Bockspindling	<i>Cortinarius traganus</i>			
Brandriskä	<i>Lactarius aurantiacus</i>			
Broskoll	<i>Tremella encephala</i>			
Broskmussling	<i>Panus conchatus</i>			Mindre allmän
Brun kamskivling	<i>Amanita fulva</i>			
Brunskål	<i>Peziza badia</i>			
Brödticka	<i>Albatrellus confluens</i>			
Busksvamp	<i>Thelephora palmata</i>			Mindre allmän
Citronslemskivling	<i>Gomphidius glutinosus</i>			
Dallergröppa	<i>Phlebia tremellosa</i>			
Doftskinn	<i>Cystostereum murrayi</i>	NT		Mindre allmän, indikatorart
Dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>		S3	Indikatorart
Flåhätta	<i>Mycena epipterygia</i>			
Fläckkantarell	<i>Cantharellula umbonata</i>			
Fårticka	<i>Albatrellus ovinus</i>			
Föränderlig tofsskivling	<i>Kuehneromyces mutabilis</i>			
Gallmusseron	<i>Tricholoma virgatum</i>			
Giftkremla	<i>Russula emetica</i>			
Grantaggsvamp	<i>Bankera violascens</i>	NT	S2	Mindre allmän, indikatorart
Granvaxskivling	<i>Hygrophorus piceae</i>			
Grå bläcksvamp	<i>Coprinopsis atramentaria</i>			
Gråbroking	<i>Panaeolus papilionaceus</i>			
Grönköttig spindling	<i>Cortinarius malicorius</i>			Mindre allmän
Grönskål	<i>Chlorociboria aeruginascens</i>			
Gul flamskivling	<i>Flammula alnicola</i>			
Gul kragaskivling	<i>Stropharia semiglobata</i>			
Gul ullklubba	<i>Trichia decipiens</i>			
Gulbandad spindling	<i>Cortinarius gentilis</i>			
Gullhorn	<i>Calocera viscosa</i>			
Gullpigg	<i>Calocera cornea</i>			
Gulskivig kanelspindling	<i>Cortinarius croceus</i>			
Gultoppig fingersvamp	<i>Ramaria testaceoflava</i>	NT	S2	Mindre allmän
Gyttrad röksvamp	<i>Lycoperdon pyriforme</i>			

Gyttrad taggsvamp	<i>Creolophus cirrhatus</i>			Mindre allmän
Hedspindling	<i>Cortinarius mucosus</i>			
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	NT	S3	Mindre allmän, indikatorart
Kanelspindling	<i>Cortinarius cinnamomeus</i>			
Kantarell	<i>Cantharellus cibarius</i>			
Klubbdyna	<i>Hypocrea alutacea</i>			Mindre allmän, indikatorart
Klyvporing	<i>Schizopora paradoxa</i>			
Knölticka	<i>Antrodia serialis</i>			
Kvistskål	<i>Hymenoscyphus virgultorum</i>			
Kötticka	<i>Leptoporus mollis</i>	NT	S2	Mindre allmän, indikatorart
Laxskivling	<i>Laccaria laccata</i>			
Liten hjulbrosking	<i>Marasmius bulliardii</i>			Mindre allmän
Luktmusseron	<i>Tricholoma inamoenum</i>			
Långfotad röksvamp	<i>Lycoperdon excipuliforme</i>			Mindre allmän
Mössmurkling	<i>Cudonia circinans</i>			Mindre allmän
Narrkantarell	<i>Hygrophoropsis aurantiaca</i>			
Nordlig svampklubba	<i>Elaphocordyceps longisegm.</i>		S2	Mindre allmän, indikatorart
Olivvaxskivling	<i>Hygrophorus olivaceoalbus</i>			
Orangespetsig spindling	<i>Cortinarius bataillei</i>			Mindre allmän
Ostronmussling	<i>Pleurotus ostreatus</i>			Mindre allmän
Pepparriska	<i>Lactarius rufus</i>			
Pluggskivling	<i>Paxillus involutus</i>			
Prickmusseron	<i>Tricholomopsis rutilans</i>			
Puckelbläcksvamp	<i>Coprinopsis acuminata</i>			Mindre allmän
Purpurskinn	<i>Chondrostereum purpureum</i>			
Rabarbersvamp	<i>Chroogomphus rutilus</i>			
Raggskinn	<i>Stereum hirsutum</i>			
Ribbgryнна	<i>Phlebia radiata</i>			
Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT	S3	Mindre allmän, indikatorart
Roströdskevig spindling	<i>Cortinarius fervidus</i>			Mindre allmän
Rättikmusseron	<i>Tricholoma album s.lat.</i>			
Rävticka	<i>Inonotus rheades</i>		S2	Mindre allmän Indikatorart
Röd flugsvamp	<i>Amanita muscaria</i>			
Rödbandad spindling	<i>Cortinarius armillatus</i>			
Rödskivig kanelspindling	<i>Cortinarius semisanguineus</i>			
Sammetssopp	<i>Xerocomus subtomentosus</i>			
Sandsopp	<i>Suillus variegatus</i>			
Skinnticka	<i>Coltricia perennis</i>			
Skogschampinjon	<i>Agaricus sylvaticus</i>			
Skogsriska	<i>Lactarius trivialis</i>			
Smörsopp	<i>Suillus luteus</i>			
Snurrkrös	<i>Exidia recisa</i>			
Sotvaxskivling	<i>Hygrophorus camarophyllus</i>			
Stinkkremla	<i>Russula foetens</i>			
Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	NT	S2	Mindre allmän, indikatorart

Stor kragsskivling	<i>Stropharia hornemannii</i>			
Stor laxsskivling	<i>Laccaria proxima</i>			Mindre allmän
Stor pipklubba	<i>Clavariadelphus fistulosus</i>			Mindre allmän
Streckmusseron	<i>Tricholoma portentosum</i>			
Strecknagelskivling	<i>Megacollybia platyphylla</i>			
Svartriska	<i>Lactarius necator</i>			
Svavelgul slöjsskivling	<i>Hypholoma fasciculare</i>			Mindre allmän
Svaveltofsskivling	<i>Pholiota flammans</i>			
Sydlig honungsskivling	<i>Armillaria mellea</i>			
Såpmusseron	<i>Tricholoma saponaceum</i>			
Tegelkremla	<i>Russula decolorans</i>			
Tegelröd slöjsskivling	<i>Hypholoma lateritium</i>			
Tegelsopp	<i>Leccinum versipelle</i>			
Trattaggsvamp	<i>Phellodon tomentosus</i>			
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT	S3	Mindre allmän, indikatorart
Umbraspindling	<i>Cortinarius brunneus</i>			
Valkticka	<i>Phellinus laevigatus</i>			
Vargmjölk	<i>Lycogala epidendrum</i>			
Vedmussling	<i>Gloeophyllum sepiarium</i>			
Violspindling	<i>Cortinarius violaceus s.lat.</i>		S2	Mindre allmän, indikatorart
Violticka	<i>Trichaptum abietinum</i>			
Zontaggsvamp	<i>Hydnellum concrescens</i>		S3	Indikatorart
Örsopp	<i>Suillus bovinus</i>			
Örtaggsvamp	<i>Auriscalpium vulgare</i>			